

**Posudek rigorózní práce Mgr. Terezy Tomíčkové z jazyka francouzského,
předložené pod názvem
Proměny překladů Maupassantova Miláčka v průběhu 20. století
ÚTRL FF UK 2010**

Rigorózní práce Mgr. Terezy Tomíčkové, *Proměny překladů Maupassantova Miláčka v průběhu 20. století*, je rozšířenou verzí autorčiny magisterské diplomové práce nazvané *Maupassantův Miláček v českých překladech*, obhájené na Ústavu translatologie FF UK v září 2005. V diplomové práci T. Tomíčková rozebírala a porovnávala dva české překlady významného díla francouzské literatury 19. století, slavného románu *Miláček* z pera Guy de Maupassant. Dva analyzované překlady, Jindřicha Hořejšího (1919, 1933) a Břetislava Štorma (1956, 1958, 1959, 1967, 1972), zastupovaly meziválečné a poválečné období. V předložené rigorózní práci rozšiřuje Mgr. Tereza Tomíčková záběr své studie o současný převod téhož díla, pořízený Danou Melanovou (1999, 2004).

Po úvodním vymezení tématu a rámce své studie uvádí Mgr. Tereza Tomíčková základní data a hlavní tematické okruhy Maupassantova díla. Po nich následuje kapitola zaměřující se na ohlas zvoleného románu (a dalšího Maupassantova díla) ve Francii a dále kapitola nazvaná *Guy de Maupassant v Čechách*, soustředící se na jeho recepci v našem kulturním kontextu. Přehled problematiky, podaný v podkapitolách „Čeští překladatelé Maupassanta“ a „Román *Miláček* v Čechách“, informuje se zasvěcenou podrobností o zájmu českých nakladatelství o francouzského autora v různých časových obdobích a o překladových verzích zvoleného díla. V této části studie, jež obsahuje oproti původní diplomové práci drobná doplnění vztahující se kromě nově zařazené překladatelky Melanové i k situaci v našich nakladatelstvích po roce 1989, oceňuji nové závěrečné shrnutí rozšířené o nová, čerstvá fakta z posledních let, jež nemohla původní práce z roku 2005 reflektovat (str. 13), i úvahu o možných osudech Maupassantova díla v Čechách ve výhledu do budoucna (str. 9).

Kapitola „*Miláček* – analýza originálu“, věnovaná jednotlivých tématům a postavám románu a jeho stylistické analýze, je v předložené studii doplněna o krátkou, leč výstižnou charakteristiku Maupassantových souvětí.

Skutečnost, že rozšíření pohledu na české překlady *Miláčka* neznamenalou pouhý kvantitativní nárůst analyzovaného textového materiálu (samotný originál má rozsah přes tři sta stran), byť samotné rozšíření excerptce má nespornou hodnotu, potvrzuje ústřední část práce nazvaná „Analýza překladů Jindřicha Hořejšího, Břetislava Štorma a Dany Melanové. Ta doznala výraznější rozpracování o celé pasáže i zpřesnění původních formulací jak v hodnocení dílčích řešení, tak ve shrnutích, průběžně zařazovaných na konci kapitol. Již samotný fakt zařazení dalšího překladu si vyžádal na některých místech částečnou, jinde zásadnější obměnu excerptovaného materiálu, např. v podkapitole „Polovětné vazby“, kde je zařazeno navíc několik stran nabitých příklady srovnávacími řešení všech tří překladatelů. To se pozitivně promítlo i ve shrnujícím Závěru na stranách 47–48.

Zásahy ve smyslu rozšíření textů původní diplomové práce Mgr. T. Tomíčkové se dále týkají podkapitol „Překlad obrazných vyjádření v kontextu Maupassantova autorského stylu“, „Dialogy v překladech“, ta je podle mého soudu po rozšíření neobyčejně zdařilá, a „Uvozovací věty“. Oproti diplomové práci je nově zařazena podkapitola „Citové zabarvení překladů“ (str. 87–91). Kladně hodnotím, že při posuzování vybraných jevů měla autorka neustále na paměti časový rozdíl, který dělí jednotlivé překlady od vzniku originálu, a úskalí s ním spojená (str. 76) jak v přímé řeči, tak mj. v popisech obsahujících části lidského těla.

Za obzvlášť záslužné považuji významné doplnění ukázek překladatelských řešení nejružnějších druhů reálií (překlad vlastní jmen, místních názvů, názvů kaváren, restaurací,

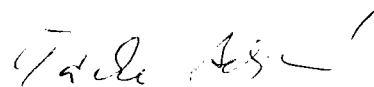
zábavních podniků), jež názorně dokumentují proměny v přístupu k této problematice napříč dvacátým stoletím (přesněji jeho osmdesáti lety, od r. 1919 po r. 2004).

Citlivé, kultivované rozbory, frekvenční tabulky a komentáře jednotlivých řešení nevisí ve vzduchoprázdnu, nýbrž systematicky přihlížejí k dobovým normám, tak jak se utvářely pod vlivem překladatelské praxe a dobových požadavků nakladatelství.

Na práci T. Tomíčkové oceňuji formulační zralost a schopnost nadhledu, typickou zejména pro závěrečná shrnutí charakterizující přístupy jednotlivých překladatelů. Dále kladně hodnotím, že do rozšířené verze své diplomové práce zapracovala i drobné podněty obsažené v mém posudku z roku 2005. Jejím doplněním o analýzu překladu D. Melanové odpověděla mimo jiné i na mé otázky plynoucí ze srovnání obou „mužských“ analyzovaných překladů s přístupem současné překladatelky. Všechny analýzy překladatelských řešení jasně a průkazně dokumentují specifičnost přístupu zástupců tří různých, významných období v dějinách českého překladu a lze s nimi beze zbytku souhlasit. Ukazují úseky cesty směřující k současnému překladu.

Závěry rigorózní práce jsou objektivní a zároveň se vyznačují formulační pokorou, jež je autorce předložené práce vlastní. Jsou cenným příspěvkem k dějinám českého překladu.

Práci Terezy Tomíčkové doporučuji k rigoróznímu řízení.

V Praze 15. listopadu 2010

PhDr. Šárka Belisová